

Spør advokaten

Gjennomsnittsberegning av arbeidstid

/// LIN MUUS BENDIKSEN, SPESIALRÅDGIVER I NTF

Jeg har ganske nylig hørt om dette med gjennomsnittsberegning av den alminnelige arbeidstiden. Dette kan det bli behov for i min virksomhet nå, men jeg vil ikke gjøre noe som kan være lovstridig. Kan du si noe om hva gjennomsnittsberegning av alminnelig arbeidstid går ut på, og hva som skal til for å gå i gang med en slik ordning?

Svar:

I en del arbeidsforhold er det behov for en mer fleksibel arbeidstidsordning enn det hovedregelen om arbeidstid i arbeidsmiljøloven fastsetter i arbeidsmiljøloven (aml) § 10-4.

Loven har av den grunn en regel om gjennomsnittsberegning av arbeidstiden, jfr. aml § 10-5. Gjennomsnittsberegning brukes typisk i perioder hvor det er behov for å arbeide ut over den daglige og/eller ukentlige alminnelige arbeidstid, og hvor arbeidstiden kan utjevnes ved å arbeide kortere daglig og/eller ukentlig arbeidstid i andre perioder. Man kan altså øke arbeidstiden i perioder hvor det er stor arbeidsmengde, mot å ha økt fritid i perioder med mindre aktivitet.

Gjennomsnittsberegning forutsetter at det enten foreligger skriftlig avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, en skriftlig avtale mellom tillitsvalgte og arbeidsgiver ved tariffbundet virksomhet, eller at Arbeidstilsynet har samtykket i gjennomsnittsberegning.

Adgangen til å avtale gjennomsnittsberegning av arbeidstiden med den enkelte arbeidstaker fremgår av aml § 10-5 nr. 1 og lyder:

(1) Arbeidsgiver og arbeidstaker kan skriftlig avtale at den alminnelige arbeidstid kan ordnes slik at den i løpet av en periode på høyst 52 uker i gjennomsnitt ikke blir lenger enn foreskrevet i § 10-4, men slik at den alminnelige arbeidstiden ikke overstiger ti timer i løpet av 24 timer og 48 timer i løpet av sju dager. Grensen på 48 timer i løpet av sju dager kan gjennomsnittsberegnes over en periode på åtte uker, likevel slik at den alminnelige arbeidstiden ikke overstiger

50 timer i noen enkelt uke. Avtale etter dette ledd kan ikke inngås med arbeidstaker som er midlertidig ansatt med grunnlag i § 14-9 første ledd bokstav f.

Bestemmelsen setter altså både en *daglig* og en *ukentlig* grense for hvor mye den ansatte kan jobbe. Både den daglige og den ukentlige arbeidstiden må ligge innenfor lovens grenser for at det ikke skal foreligge overtidsarbeid. I løpet av en periode på høyst 52 uker må *den alminnelige arbeidstid* som det refereres til i lovteksten, i gjennomsnitt være (normalt) 37,5 timer per uke, eller lik det antall timer som følger av avtalt stillingsprosent dersom den ansatte har redusert stilling.

Overstiges grensene for den alminnelige arbeidstid, regnes det overskytende for overtidsarbeid. Med dette menes at dersom en arbeidstaker i løpet av en angitt periode/gjennomsnittsberegningsperioden har en gjennomsnittlig ukentlig arbeidstid som er høyere enn 37,5 timer per uke, skal arbeidsgiver betale overtidstillegg for alt arbeid som overstiger dette.